

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Haber-Yorum

Borçlardan Refaha: Ekonomik Devrim İçin Faizin Kaldırılması!

Haber:

“Bankacılık Yayınları 2024 - Sürdürülebilirliğe Giden Yol” başlıklı raporunda, PricewaterhouseCoopers International Limited ağıının bir üyesi olan A.F. Ferguson & Co. şirketi, “Yatırımların mevduata oranının 2007’de %33 iken 2023’te %88’e ve Haziran 2024’te ise %94’e yükseldiğini” söyledi. (Ajanslar)

Yorum:

Bu yüksek oran, temel olarak bankaların sermayelerinin büyük bir kısmını hükümet kredilerine yönlendirmelerinden kaynaklanmaktadır; zira finansal kuruluşlar, risksiz devlet tahvillerine 7,6 trilyon Rupî gibi devasa miktarda yatırım yapmaktadır. Aynı rapora göre bu uygulama, özel sektörü mahrum bırakmaktadır; bu da büyümenin boğulmasına ve icat ediciliğın engellenmesine yol açmaktadır.

Bu meselenin kendisinin, dört ana tarafı kapsayan birçok yönleri vardır; borç yükümlülüklerini yerine getirmek için aşırı şekilde borçlanan **hükümet**, para politikası yoluyla istihdam ve enflasyon seviyelerini korumak için mücadele eden **merkez bankaları**, kamu ve özel sektöre borç veren ve ücret olarak da faiz alan **yatırımcı bankalar** ve bütün işlemlerin kendisiyle yapıldığı **kâğıt para**. Hükümetin borç yükümlülüklerini yerine getirmek için merkez bankalarından büyük miktarda kredi alması ve bankaların faiz oranlarının düşük olduğu dönemlerde yatırımlarını hükümet kredilerine kaydırması, evet tüm bunlar, ekonominin boğulmasına katkıda bulunmaktadır.

Dünyanın dört bir yanındaki kapitalist ekonomilerde, merkez bankaları sürekli olarak işsizlik ve enflasyon arasındaki ters ilişkiyi gösteren Phillips eğrisi ile boğuşmaktadır. Para politikası, bu ilişkinin arasını dengelemek için sürekli değişmekte ve kâğıt/itibari paranın değerini etkilemek için oranlarını manipüle etmektedir. Genellikle işsizlik düşük olduğunda enflasyon yüksek olma eğilimindedir ve bunun tersi de doğrudur.

Ancak hem enflasyonun hem de işsizliğin yüksek olduğu ve ekonomik büyümenin durgun olduğu, durgun enflasyonu (stagflasyon) temsil eden korkunç bir gerçek de vardır. Bu senaryo, kapitalist ekonomilerin karşılaştığı zorlukları daha da arttırarak uzun süreli ekonomik sıkıntı ve belirsizlik dönemlerine yol açmaktadır. Bu denge, küresel çapta hükümetler ve merkez bankacıları için büyük bir zorluk teşkil etmektedir; zira onların bu köklü ekonomik dalgalanmanın üstesinden gelmeleri gerekmektedir.

Ayrıca faize dayalı uygulamalarda bulunmak, ekonomik istikrarı ve devletlerin refahını önemli ölçüde baltalamaktadır. Kağıt para birimlerinin satın alma gücü, merkez bankalarının yıllık faiz oranlarıyla doğrudan bağlantılı bir oranda sürekli

olarak aşınmaktadır. Örneğin mevcut küresel rezerv para birimi olan ABD Doları 1971'den bu yana satın alma gücünün yaklaşık %90'ını kaybetmiştir.

Kağıt para birimleri, spekülâtif manipülasyonlara da maruz kalmaktadır. Örneğin 1992 yılında milyarder George Soros, İngiliz Sterlininin aşırı değerlenmesine karşı 10 milyar Dolarlık bir bahis oynamış ve bu da İngiliz hükümetinin Sterlinde istikrar sağlama çabalarına rağmen Sterlinin çökmesine yol açmıştır. 'Kara Çarşamba' olarak bilinen bu olay, kağıt para sistemlerinde bulunan gizli açıklara ışık tutmaktadır. Bugün bile, kağıt para birimlerine karşı bahis oynamak tüm kapitalist ekonomilerde tamamen yasaldır.

Borç sadece dahili değildir, aksine aynı zamanda haricidir de. Daha küçük ekonomiler, özellikle de dış borca bağımlı olanlar, benzersiz zorluklarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu sözde devlet borçları, genellikle yüksek faiz oranları ve ekonomik büyümeyi engelleyebilecek katı geri ödeme koşullarıyla birlikte gelmektedir. Bu ülkeler kredi ve geri ödeme kısır döngüsüne sıkışmış durumda olup bu da büyüme ve gelişme kapasitesini engellemektedir. Borç geri ödeme yükü genellikle kemer sıkma önlemlerine yol açarak yoksulluğu daha da arttırmakta, ekonomik kalkınmayı boğmakta ve toplumsal huzursuzluğa neden olmaktadır. Pakistan'ın da aralarında bulunduğu bu ülkeler genellikle eğitim ve sağlık gibi temel hizmetlerden daha çok borç servisine harcama yapıyorlar. Gelişmekte olan ülkelerin toplam dış kamu borcu 2010 yılından bu yana iki katına çıkarak 3 trilyon Dolara ulaşmış ve bu ülkelerin hayatta kalmaları için gerekli olan hayati alanlara yatırım yapma kapasitelerini engellemiştir.

Tüm bu kapitalist hükümetler, merkez bankaları ve geleneksel bankaları, para politikaları, yatırım araçları, yerel ve devlet borçları aracılığıyla hepsi faizle muamele etmektedirler ve kıyamet günü Allah Subhanehu ve Teala'nın huzurunda hesaba çekileceklerdir: **الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ** **Faiz yiyenler (kabirlerinden), şeytan çarpmış kimselerin cinnet nöbetinden kalktığı gibi kalkarlar. Bu hal onların "Alım-satım tıpkı faiz gibidir" demeleri yüzündendir. Halbuki Allah, alım-satımı helâl, faizi haram kılmıştır. Bundan sonra kime Rabbinden bir öğüt gelir de faizden vazgeçerse, geçmişte olan kendisindedir ve artık onun işi Allah'a kalmıştır. Kim tekrar faize dönerse, işte onlar cehennemlidir, orada devamlı kalırlar.** [Bakara 275] Cabir'den rivayet edildiğine göre Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurmuştur: **لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكِلَ الرِّبَا وَمُوكِلَهُ وَكَاتِبَهُ وَشَاهِدِيَهُ وَقَالَ هُمْ سَوَاءٌ** **Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem, faiz yiyene, yedirene, bu muameleyi yazan kâtime ve şahitlerine lânet etti ve onlar eşittir dedi.** [Müslim]

İslami ekonomik sistem, bugün bilinen sistemle kesin bir çelişki oluşturmaktadır. Sınır içi ve dışındaki işlemlerde faizi tamamen ortadan kaldırmak, altın ve gümüşe -dinar ve dirhem- dayalı bir para birimi inşa etmek yoluyla olağanüstü bir şekilde istikrarlı bir mali ortamı teşvik etmektedir. Faiz oranı dalgalanmalarına maruz kalan kağıt para birimlerinin aksine altın ve gümüşe dayalı bir para birimi, istihdam ve sürdürülebilirlik için olağanüstü büyüme oranlarına dayanmayan istikrarlı bir ekonomik temel sağlayacaktır.

İslam'da bankalar kapitalist sistemlerde olduğu gibi finansal araçlar olarak işlem yapmazlar. Faizin haram olmasıyla birlikte kurumlar, yatırımcılar ve iş adamları arasındaki iletişimi kolaylaştırmakla sınırlı kalacak ve finansal işlemlere karışmadan sadece bu görüşme karşılığında ücret talep edecektir. Ancak yine de ATM'ler, para transferleri ve diğer helal hizmetler gibi temel hizmetleri sunabilirler.

İslam'da faizin kaldırılması ve yokluğu nedeniyle tam istihdamı sürdürmek için patlayıcı bir büyüme oranına ihtiyaç duyulmaması, altın ve gümüşe dayalı ikili bir para biriminin istikrarı ve girişimcilerin bankalara faiz ödeme yükünden kurtulmasıyla ticari iş yapmanın kolaylaşması ekonomik bir devrime yol açacaktır.

Ayrıca İslam'da gelir elde etme ve dağıtma yapıları tarafından teşvik edilen adil servet dağılımı ve etik mali uygulamalar, toplumun tüm bireylerinin sistemin meyvelerinden yararlanmasını sağlayarak barışçıl ve müreffeh bir toplum oluşturacaktır.

Sonuç olarak faizin kaldırılması sadece ekonomik bir gereklilik değil, aynı zamanda şerî bir gerekliliktir. Kur'an ve sünnette belirtilen hükümlere bağlı kalarak durumumuzu borç ve sömürüden refah ve adalete dönüştürebiliriz. Allah Subhanehu ve Teala Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurmaktadır: لَوْ أَنَّ أَهْلَ الْفُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَٰكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ **“O ülkelerin halkı inansalar ve (günahtan) sakınsalardı, elbette onların üstüne gökten ve yerden nice bereket kapıları açardık. Fakat yalanladılar; biz de ettikleri yüzünden onları yakalayiverdik.”** [Araf 96]

Allah Subhanehu ve Teala'dan bizi, Nübüvvet Minhacı üzere İkinci Raşidi Hilafetin altında adil ve müreffeh bir ekonomik sistem için çalışmaya yönlendirmesini niyaz ediyoruz.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan
Şian Durrani – Pakistan